

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Çevrim İçi Olarak Yürütülen Yabancılar Türkçe Öğretimi Eğitici Sertifikası Programına Yönelik Ders Veren Eğiticilerin Görüşleri

Reviews of Instructors who Lecture for Online Instructor Certificate Programme on Teaching Turkish to Foreigners

Bedrettin KAYHAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
kyhnbedrettin@gmail.com
Orcid ID: 0000-0001-8892-3720

Rezan KARAKAŞ

Prof. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
rezankarakas@hotmail.com
Orcid ID: 0000-0001-9138-3825

Tuğrul Gökmen ŞAHİN

Dr. , İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
tugrul.sahin@inonu.edu.tr
Orcid ID: 0000-0003-2107-9670

Öz: Bu çalışmanın amacı, çevrim içi olarak yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programında ders veren eğiticilerin çevrim içi program ile ilgili düşüncelerini derinlemesine sorgulamaktır. Çalışmada fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu, çevrim içi olarak yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programında ders veren 7 eğitici oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Form, Google Formlar aracılığıyla eğiticilere gönderilmiştir ve elde edilen veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Analiz doğrultusunda sertifika programında; dersler, katılımcılar, ölçme ve değerlendirme ile önerilere ilişkin veriler bulgular kısmında yerini almıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda sonuç olarak eğiticilerin birçoğu çevrim içi sertifika programında yer alan dersler ve içerikleri yeterli görmüştür. Ders veren eğiticilere göre programda derslere ayrılan süre ile programda kullanılan yöntem ve teknikler yeterli değildir. Bununla birlikte eğiticiler, çevrim içi sertifika programına yönelik olarak ders anlatımını kolaylaştıracak yöntem ve teknikler kullanılabileceği, geçerliği ve güvenilirliği yüksek ölçme ve değerlendirme tekniklerinden yararlanılabileceği, hem teorik hem de uygulama olarak ders sürelerinin artırılmasına yönelik öneride bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Sertifika programı, dil öğrenimi, dil edinimi, dil öğretimi, çevrim içi.

Abstract: The aim of this research is to examine deeply about the reviews of the instructors who lecture in the online instructor certificate programme for teaching Turkish to foreigners. The study's methodology was phenomenology design. The study group contains of 7 instructors who teach in the online teaching Turkish to foreigners instructor certificate programme. The study's data collection tool was a semi-structured interview form. The form was distributed to the instructors through Google Forms, and content analysis was used to

Geliş Tarihi:16.10.2022

Kabul Tarihi:26.12.2022

Yayın Tarihi:31.12.2022

Atıf: Kayhan, B., Karakaş, R. & Şahin, T.G. (2022). Çevrim içi olarak yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programına yönelik ders veren eğiticilerin görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 1276-1291. Doi: 10.33437/ksusbd.1189994

---

analyze the data collected. According to the analysis, the certificate programme's findings section includes data on the courses, participants, assessment and evaluation, and recommendations. In accordance with the data obtained, the majority of the instructors thought the courses and content in the online certificate programme were adequate as a result. On the other hand, the entertaining ones are the ones who advocate for the use of lecture times, both theoretically and practically, where methods and techniques that will facilitate the teaching of online certificate documents can be used, dissemination and evaluation techniques with high validity and reliability can be used.

Keywords: Certificate program, language learning, language acquisition, language teaching, online.

GİRİŞ

En genel tanımıyla “İnsanların hissettiklerini ve karşı tarafa bildirmek istediği duygularını kelimeler, sesler veya işaretlerle aktarma aracı” olarak ifade edilen dil, bir anlaşma aracıdır. Güneş, dili “Bireylerin duygu, düşünce ve gözlemlerini işaret veya kelimelerle paylaştıkları bir sistemdir.” şeklinde tanımlamıştır (2013, s.23). Ergin’e göre; dil, bireyler arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araç, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar etrafında ilerleyen ve gelişen canlı bir varlık, ortaya çıkış zamanı kestirilemeyen gizli bir anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir (1998, s.3). Ergin, bu tanımıyla dilin bir anlaşma aracı olmasından öte birçok özelliğinin olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte Kaplan, “Dil duygu ve düşünceyi insana aktaran bir araç olduğu için insan topluluklarını bir yığın veya kitle olmaktan kurtararak aralarında duygu ve düşünce birliği olan bir cemiyet yani millet haline getirir” (2012: 37) ifadesiyle dilin önemine dikkat çekmiştir.

Dil ile beraber dil edinimine ve dil öğrenimine değinmekte de fayda vardır. İlk bakışta bu iki kavram birbirlerinin aynısı gibi görünse de irdelendiğinde birbirinden farklı kavramlar olduğu ortaya çıkacaktır. Dil öğrenimi, belirli bir plan ve program çerçevesinde kişinin isteğiyle beraber hiçbir baskı altında kalmadan bir dili öğrenme durumudur. Dil edinimi ise bir plan ve program dâhilinde gelişmeyen ve bireyin anne karnından ergenlik dönemine kadar istemsizce hiçbir baskı altında kalmadan bir dili öğrenme durumudur yani ana dilini öğrenme durumudur (Demirel ve Kökcü, 2018, s.1885). Tanımlara bakıldığında her iki kavram arasında süreç, öğrenme tarzı, plan ve program gibi farklılıklar vardır. Bu durumu biraz daha şeffaflaştırmak gerekirse yabancı bir dil, öğrenilir ve bu öğrenme belirli bir süreç dâhilinde plan ve programla bazı teknik ve yöntemlerle gerçekleşir.

Küreselleşen dünya ile beraber son zamanlarda insanların dil öğrenimine olan ihtiyaçları artmıştır. Yabancı insanların Türk kültürüne, Türk yaşamına, Türk yemeklerine olan merakları ve ekonomik iş birliği çerçevesinde son yıllarda Türkçe, öğrenmek istenilen bir dil haline gelmiştir. Bu ihtiyaca yurt içinde ve yurt dışında birçok kurum ve kuruluş cevap vermektedir. Bunlardan bazıları üniversitelere bağlı TÖMER’ler, Milli Eğitim Bakanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, elçiliklere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleridir (Er vd, 2012: 52). Bu kurumlar arasında Maarif Vakfı da 2016 yılında yerini almıştır.

Yukarıda bahsedilen kurum ve kuruluşlar yabancılara Türkçe öğretimi alanında aktif olarak çalışmaktadırlar. Aktif olarak çalışan bu kurum ve kuruluşlar, insanların dil öğrenme ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için bazı ihtiyaçlara gereksinim duymaktadırlar. Bu ihtiyaçların başında da nitelikli eğitmen gelmektedir. Açık’a göre; Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğreten eğitmenler lisans düzeyinde özel bir eğitim almamaktadırlar. Birkaç üniversite yabancılara Türkçe öğretimi alanında tezli ve tezsiz yüksek lisans programları açsa da bu durum Türkçe için önemli bir yoksunluktur (2008: 41). Mete ve Asar, eğitici niteliklerinin devamlı sorgulanması ve geliştirilmesi gerektiğini ve bu nitelikleri elde edebilmek için eğitimcilerin yükseköğretim görmesi gerektiğini dile getirmiştir (2014: 122). Beyreli ise yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan eğitmenlerin tüm öğretmenlerde olduğu gibi sadece öğretme işini yapan kişi olmadığını, sistemin doğru bir şekilde işlenmesini sağlayan faktör olduğunu dile getirmiştir (2017: 329). Bu ifadelerden hareketle yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışacak olan eğitimcilerin bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir.

Hızla gelişen dünyada birçok kurum nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak için bazı sertifika programları açmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında istihdam sağlamak, bu alanda nitelikli eleman yetiştirmek, bu alanın ana dili Türkçe olan bireylere yönelik Türkçe eğitiminden farklı olduğunu

bildirmek, Türk kültürünün farkındalığını oluşturmak ve Türkçenin zenginliğini öğretmek amacıyla birçok üniversite ülkemizde yabancılara Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programı açmaktadır. Bu programa katılmak isteyen kursiyerler için de sertifika programını düzenleyenler bazı şartlar ortaya koymaktadırlar. Bu şartlar programı düzenleyen kurum ve kuruluşlara göre değişmekle beraber genel olarak Türkçe Öğretmenliği, Çağdaş Türk Lehçeleri, Türk Dili ve Edebiyatı programlarından mezun şartı aranmaktadır. Bu sertifika programları genel olarak teori ve uygulama olmak üzere iki ana basamak üzerine kuruludur ve belirli bir süreç dâhilinde ilerlemektedir. Son dönemlerde dünyada görülen salgın hastalıklar ve dil öğrenme ihtiyaçların artmasıyla beraber bu sertifika programlarına duyulan ilgi artmış ve bu programların birçoğu çevrim içi olarak faaliyet sürdürmeye başlamıştır.

Kurt'a göre; dil öğretiminde eğiticilerin ana diline hâkim, öğretim yöntem ve tekniklerini iyi bilen, güncel teknolojiden yararlanan ve bireylerin beklentilerine cevap verebilen özelliklere sahip olması gerekmektedir (2020: 74). Karababa, yabancı bir dili öğrenen bireylerin ihtiyaçlarına karşılık olarak çeşitli öğretim programlarının uygulanması gerektiğini ve eğiticiler açısından da bu çeşitliliğe uygun donanımına sahip olunması gerektiğini dile getirmiştir (2009: 270). Sertifika programı genel anlamda, yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışacak nitelikli eğitici yetiştirmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu nedenle bu programın doğru bir şekilde işlemesi için sahip olması gereken bazı özellikler vardır. Bu özelliklerin birisi de sertifika programında yer alan dersler ve içerikleridir. Genel anlamda sertifika programında yer alan dersler;

- Dil ve Kültür
- Türkçenin Tarihi Gelişimi
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dinleme Eğitimi
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Konuşma Eğitimi
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Eğitimi
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Materyal Tasarım
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Drama
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı
- Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sorunlar ve Çözüm Önerileri'dir.

Ocak'a göre; iyi bir öğretim; öğrenci, öğretmen, hedef, kazanım, yöntem ve teknik öğelerinin birbirleriyle uyumlu ve karşılıklı etkileşimleri sonucunda meydana gelmektedir (2017: 261). Bu bağlamdan hareketle programın doğru bir şekilde işlemesi için sertifika programlarında ders anlatımında kullanılan yöntem ve teknikler kursiyerlerin ihtiyaçlarına, hedefe, kazanımlara ve alana yönelik olması ve son zamanlarda çevrim içi olarak yürütülen yabancılara Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programına uygun yöntem ve teknik kullanılması gerekmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi eğitici sertifika programı belirli bir süreç çerçevesinde ilerlemektedir. Bu süreçte teori derslerine ve uygulamaya (staja) belirli bir zaman ayrılmaktadır. Bu süre kurumdan kuruma değişmekle beraber konuyla ilgili alan yazın taraması yapıldığında sertifika programının ortalama 4 hafta sürdüğü görülmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışacak eğiticilerin bazı yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bu yeterliliklerin başında da alan yeterliliği gelmektedir. Sertifika programını düzenleyen kurumlar katılımcılarda bazı yeterlilikleri gözetmektedir. Genel olarak katılımcıların lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde olması istenmektedir. Bununla birlikte sürecin daha iyi bir şekilde

ilerlemesi için sertifika programına katılan eğitici adaylarının süreç içerisinde beklentilerinin karşılanması gerekmektedir.

Sertifika programını düzenleyen kurumların ölçme ve değerlendirme teknikleri incelendiğinde genel olarak programın sonunda değerlendirme amacıyla ölçme aracı olarak çoktan seçmeli test kullandıkları görülmektedir.

Yukarıda bahsedilen sertifika programında olması gereken özelliklerin yanında bu sertifika programında ders verecek akademisyenlerin de belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu akademisyenlerin alan hâkimiyeti yüksek, eğitim bilimlerine hâkim, genel kültürü yüksek ve yabancılar Türkçe öğretimi alanında deneyimli olması gerekmektedir. Bununla birlikte son zamanlarda hızla yaygınlaşan çevrim içi yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programında aktif olarak görev alabilmesi için, güncel teknolojiyi iyi bilmesi gerekmektedir. Güncel teknolojiyi iyi bilmesi, sürecin daha rahat bir şekilde ilerlemesine yardımcı olacaktır. Bu çalışmada son zamanlarda hızla yaygınlaşan çevrim içi olarak yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programına yönelik ders veren eğiticilerin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı çevrim içi olarak yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programında ders veren eğiticilerin çevrim içi program ile ilgili düşüncelerini derinlemesine sorgulamaktır.

Çalışmanın Deseni

Çalışmanın amacı ve çalışmada yer alan eğiticilerin deneyimleri doğrultusunda bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi, fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Fenomenoloji günlük hayatta sıkça karşılaşılan fakat tam olarak detaylandırılmayan olguları derinlemesine irdeleyen nitel çalışma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Katılımcıların belirli bir konuda sahip oldukları deneyimleri, düşünceleri ve tavırları fenomenoloji deseni çerçevesinde incelenir. Bu çalışmanın da amacı çevrimiçi olarak yürütülen programa yönelik ders veren eğitimcilerin düşüncelerini irdelemektir. Çalışmada yer alan eğiticiler çevrim içi olarak yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programında aktif olarak ders vermektedirler.

Çalışma Grubu

Çalışmanın amacına ve desenine uygunluğu açısından çalışma grubunu, çevrim içi olarak yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programında ders veren 7 eğitici oluşturmaktadır. Bu eğiticiler Türkiye'nin farklı kurumlarında yabancılar Türkçe öğretimi alanında çalışmakta ve yabancılar Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programında çevrim içi eğitim vermektedirler. Eğiticilerin mesleki deneyimleri 6 ila 22 yıl arasında değişmektedir.

Verilerin Toplanması

İnsanların bir konu hakkında ne düşündüklerini ve niçin düşündüklerini anlamak için başvurulan yazılı ve sözlü iletişime görüşme denir. Görüşmenin amacı, iletişime geçilen bireylerin bir konu hakkındaki bilgi, duygu, düşünce ve inançlarını ortaya koymaktır. Bu sebeple bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunu hazırlanmadan önce ilk olarak konu ile ilgili alan-yazın taraması yapılmış ve alan-yazından elde edilen sonuçlara dayanarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, yabancılar Türkçe öğretimi alanında çalışan bir akademisyene gösterilmiştir. Akademisyenden gelen dönütler doğrultusunda formda yer alan soruların açıklığı, geçerliliği ve yeterliliği çalışmaya uygun olduğu sonuca varılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular, çalışmanın ek kısmında sunulmuştur. Daha sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu, Google Formlar uygulamasına aktarılmıştır. Bununla beraber form kısmına çalışma yapılacak eğiticilerin genel özelliklerini tanımak amacıyla adı, soyadı, meslekte kaçınıcı yılı, hangi kurumda çalıştığı ve iletişim bilgileri gibi sorular da eklenmiştir. Daha sonra eğiticilere çalışmanın amacından bahsedilmiş ve kendilerinden onay alınarak Google Formlar'a aktarılan yarı yapılandırılmış

görüşme soruları e-posta yoluyla eğiticilere gönderilmiştir. Form kısmının sonunda katılımcıların verdikleri cevabı teyit etmesi amacıyla “Vermiş olduğunuz cevapları onaylıyor musunuz?” sorusu sorulmuş ve “Onaylıyorum” butonu konulmuştur. Bu sayede çalışmanın iç geçerliliğini sağlayacak önlem alınmıştır. Bununla birlikte Google Formlar yoluyla verilerin toplanması hem veri kaybını önlemiş hem de görüşme yapılan kişilerin rahat bir şekilde görüşme formunu doldurmasına olanak sağlamıştır. Daha sonra kaydedilen bilgiler bire bir Microsoft Word ortamına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Bu yolla eğiticilerin yabancılara Türkçe öğretimi eğitici sertifika programları ile ilgili görüşleri ayrıntılı olarak belirlenmeye çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Bir durum veya konu ile ilgili materyalin içeriğini gözler önüne serecek sözcüklerin ve söz öbeklerinin düzenli bir şekilde kategorilere ayrılması ve araştırmacı tarafından daha önceden belirlenen kurallar çerçevesinde kodlar oluşturması tekniğine içerik analizi denilmektedir (Büyüköztürk vd., 2008). İçerik analizi belirli bir süreç içerisinde, ekseninde gelişir. Bu süreçte önce birbirine benzeyen nitel veriler, belirli bir tema ve kategoriler etrafında düzenlenir ve neden-sonuç ilişkileri şeklinde derinlemesine irdelenir. Bu irdelemeler objektif bir şekilde yorumlanarak bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Mevcut araştırmada genel olarak sertifika programında ders veren eğiticilerin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruları samimi bir şekilde yanıtlamaları ve bu yanıtların derinlemesine analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda eğiticilerin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki yedi soruya vermiş olduğu yanıtlar doğrultusunda veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda elde edilen kod ve kategoriler temalara göre bulgular bölümünde tablolarla gösterilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruların dört temaya göre ayrıldığı görülmektedir. Temalar oluşturulurken sertifika programına özgü genel yargılar içinde değerlendirilmiştir. Temalar kategorilere ayrılırken de yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorularda esas alınan amaçları özetleyen anahtar kelimeler dikkate alınmıştır. Kodlar ise eğiticilerin ifadesini özetleyen sözcükler arasında ortak kavramlar belirlenerek oluşturulmuştur. Bununla birlikte katılımcı cevaplarından doğrudan alıntılara da bu bölümlerde yer verilmiştir. Görüşmelerde yer alan temalar ve kategoriler, Tablo 2’de gösterilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlilik

Bu çalışmanın geçerliğini ve güvenirliliğini arttırmak için Tablo 1’de gösterilen önlemler alınmış ve geçerlik ve güvenirliliği tehdit eden faktörler en aza indirilmiştir.

Tablo 1. Çalışmada alınan geçerlik ve güvenirlilik önlemleri

GEÇERLİK	İÇ GEÇERLİK	Uzman görüşünün alınması
		Katılımcı teyidi
		Doğrudan alıntı
	DIŞ GEÇERLİK	Kullanılan desen seçiminin gerekçesinin açıklanması
		Çalışma grubunun özelliklerinin belirtilmesi
		Çalışma grubunun seçim nedenlerinin açıklanması
Veri toplama aracının açıklanması		
GÜVENİRLİK	İÇ GÜVENİRLİK	Veri analizinde kullanılacak analiz türünün belirtilmesi ve gerekçesinin açıklanması
		Veri analiz sürecinin açıklanması
	DIŞ GÜVENİRLİK	Geçerlik ve güvenirlilik önlemlerinin gösterilmesi
		Veri Toplama aracı olarak Google Formlar'ın kullanılmasıyla veri kaybının önlenmesi
		Bulguların yorum yapılmadan aktarılması
		Veriler arasında tutarlılığın kontrol edilmesi
Verilerin sonuç kısmında uygun bir biçimde tartışılması		

Etik Kurul İzni

Makalenin etik kurul izni için İnönü Üniversitesine başvurulmuş 22.09.2022 tarih ve 2022/17-13 karar sayısıyla izin ilgili kurul tarafından verilmiştir

BULGULAR

Bu bölümde kategoriler altında eğiticilerin yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdiği yanıtlara göre kodlar oluşturulmuş ve ilgili tablolarda gösterilmiştir. Soruların bazılarında eğiticilerin bir soru içerisinde aktardığı düşünceler birden fazla kodun altına alınmıştır. Bulgular Tablo 2’de verilen kategori sırasına göre detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Tablo 2. Çevrim içi olarak yürütülen yabancılara türkçe öğretiminde eğitici sertifikası program’ına yönelik eğiticilerin görüşlerine ilişkin oluşturulan temaların kategorilere göre dağılımı

Temalar	Kategoriler
Sertifika Programında Dersler	Dersler ve İçerikleri
	Derslerde Kullanılan Yöntem ve Teknikler
	Derslere Ayrılan Süre
Sertifika Programında Katılımcılar	Sertifika Programına Katılan Eğitici Adayların Yeterlilikleri
	Sertifika Programına Katılan Eğitici Adayların Beklentilerinin Karşlanması
Sertifika Programında Ölçme ve Değerlendirme	Sertifika Programında Kullanılan Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri
Sertifika Programına Öneriler	Sertifika Programına Yönelik Eğiticilerin Önerileri

Sertifika Programında Dersler

Dersler ve İçerikleri

Tablo 3. “Çevrim içi olarak yürütülen yabancılara türkçe öğretiminde eğitici sertifikası programı’nda yer alan dersler ve içerikleri hakkındaki görüşleriniz nasıldır? açıklayınız.” sorusuna ilişkin eğitici görüşleri

Kodlar	Katılımcılar						
	EĞT 1	EĞT 2	EĞT 3	EĞT 4	EĞT 5	EĞT 6	EĞT 7
Alana yöneliktir							X
Alana yönelik son gelişmelere yer veriliyor				X			

Daha önceki programdan gelen dönütlere göre düzenlenmiştir	X						
Ders verenlerin tecrübesi içerik kısmını doyurucu kılıyor						X	
İçerik kısmı doyurucu			X	X			
Tamamlayıcı	X						
Uygulama boyutu daha yoğun geçmeli		X	X				
Yeterlidir						X	X
Yüz yüze eğitimlerin içerikleri ile aynı						X	

Tablo 3 incelendiğinde eğiticilerin birçoğu dersler ve içerikleri doyurucu ve yeterli görmüştür. Bununla birlikte eğiticilerden bazıları uygulama boyutunun daha yoğun geçmesini ifade etmişlerdir. Eğiticilerden Eğitici 1 ve Eğitici 4 görüşlerini sırasıyla aşağıdaki şekilde ifade etmiştir.

“Dersler, alanında uzman ve çoğunlukla yabancı öğrencilere ders verme tecrübesi de bulunan hocalar tarafından verilmekte. İçerik doyurucu, denilebilir. Fakat pratik ders sayısı yani staj zamanı da en az teorik dersler kadar uzun olmalı.”

“Yürütülen sertifika programının içerik bakımında alanla yeni tanışan kişiler için oldukça verimli olduğunu düşünüyorum. Katılımcı hocaların, uzun yıllardır alanda tecrübe sahip kişilerden oluşması da sertifika programının içeriğini güçlü kılan diğer yönüdür. Ayrıca, içerikte dil becerilerinin yanı sıra 2021 Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler çerçevesi gibi son gelişmelere de yer verilmiş olması önemlidir. Sonuç olarak, söz konusu eğiticilerin eğitimi programının alana yeni başlayan kişiler için zengin bir içeriğe sahip olduğunu düşünüyorum.”

Dersler ve içerikler ile ilgili olarak ifade edilen görüşler incelendiğinde eğiticilerden Eğitici 5 diğer eğiticilerden farklı olarak dersler ve içerikleri, yüz yüze eğitimlerin içerikleriyle aynı görmektedir. Eğitici 5, düşüncesini aşağıdaki şekilde ifade etmiştir.

“Çevrim içi veya çevrim dışı (yüz yüze) eğitimlerin içeriklerinin genelde aynı olduğunu görüyorum.”

Ders Anlatımında Kullanılan Yöntem Teknikler

Tablo 4. “Çevrim İçi olarak yapılan Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı’nda ders anlatımında kullanmış olduğunuz yöntem ve teknikleri yeterli buluyor musunuz? Açıklayınız.” Sorusuna İlişkin Eğitici Görüşleri

Kodlar	Katılımcılar						
	EĞT 1	EĞT 2	EĞT 3	EĞT 4	EĞT 5	EĞT 6	EĞT 7
Avantaj sağlıyor						X	
Kısmen yeterlidir					X		

Öğretmeni kısıtlıyor	X		X
Yeterlidir	X	X	
Yeterli değildir			X

Tablo 4'e göre eğitimciler, ders anlatımında kullanmış olduğu yöntem ve tekniklere ilişkin görüşler dikkate alınmıştır. Eğitimcilerden Eğitici 2 ve Eğitici 3, kullanmış olduğu yöntem ve teknikleri yeterli görmektedir. Bununla birlikte Eğitici 5, düşüncesini "Sertifika programı derslerim genelde Dil öğretiminde teknoloji, web araçları, mobil uygulamalar vb. olduğu için çevrim içi eğitimler benim için avantaj sağlıyor. Ders esnasında gerekli araçları hemen açarak uygulamalı olarak gösterebiliyorum, katılımcılar bilgisayar başında olduğu için anında katılım sağlayabiliyor ve yüz yüze ortamlara göre etkileşim oranı çok daha fazla oluyor. Bu da eğitimlerimin verimli geçmesine sebep oluyor. Bunu ders sonrası öğrencilerin geribildirimlerine dayanarak da anlayabiliyorum." şeklinde ifade etmiştir ve ders anlatımında kullanılan yöntem ve teknikleri avantaj sağlıyor nitelikte görmektedir. Diğer eğitimcilerden farklı olarak Eğitici 7, kullanılan yöntem ve teknikleri yeterli görmezken Eğitici 1 ve Eğitici 6 ders anlatımında kullanılan yöntem ve teknikleri öğretmeni kısıtlıyor kapsamında değerlendirmişlerdir. Eğitici 1 ve Eğitici 6 görüşlerini sırasıyla aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

"Çevrim içi yapılan dersler yöntem ve teknik anlamda öğretmeni kısıtlasa da katılımcıların farklı şehir hatta ülkelerden olması bakımından zorunluluk oluşturmuştur."

"Çevrim içi olarak yapılan sertifika programlarında ders anlatımında kullanılan yöntem ve teknikler öğretmeni kısıtlamaktadır."

Derslere Ayrılan Süre

Tablo 5. "Çevrimiçi olarak yapılan yabancılara türkçe öğretiminde eğitici sertifikası programı'nda derslere ayrılan süreyi yeterli buluyor musunuz? açıklayınız." sorusuna ilişkin eğitici görüşleri

Kodlar	Katılımcılar						
	EĞT 1	EĞT 2	EĞT 3	EĞT 4	EĞT 5	EĞT 6	EĞT 7
Daha uzun süreçlere yayılmalıdır		X					X
Yeterlidir	X		X			X	
Yeterli değildir		X		X	X		X

Tablo 5'e bakıldığında eğitimcilerin birçoğu derslere ayrılan süreyi yeterli bulmamaktadır. Ayrıca derslere ayrılan süreyi yeterli bulmayan eğitimcilerin bazılarının ifadelerine bakıldığında eğitimciler derslere ayrılan sürenin daha uzun süreçlere yayılması gerektiğinden de bahsetmiştir. Bu eğitimcilerden eğitimci 2 ve Eğitimci 7 düşüncelerini sırasıyla aşağıdaki şekilde ifade etmektedir.

"Yeterli değildir. Daha uzun süreçlere yayılmalıdır. Programa katılan eğitimciler için süreç öncesinde kılavuz bilgiler içeren dosyalar oluşturulmalı ve zihinsel hazırlık süreci yapılandırılmalıdır."

“Dersler içerik bakımından oldukça zengin fakat bu zenginliği kısa sürede anlatmaya çalışıyoruz. Bu sebeple derslere ayrılan süre oldukça yetersiz. Derslere ayrılan süre arttırılmalıdır.”

Yukarıdaki düşüncelerden farklı olarak Eğitici 1, Eğitici 3 ve Eğitici 6 derslere ayrılan süreyi yeterli görmektedir. Bu eğitimcilerden Eğitici 1 *“Ders süreleri yeterlidir. Uygulama dersleri teorik derslerini tamamlayıcı nitelik taşıdığından eksik kalan anlatımlar uygulama derslerinde tamamlanmıştır.”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Sertifika Programında Katılımcılar

Sertifika Programına Katılan Eğitici Adayların Yeterlilikleri

Tablo 6. *“Çevrimiçi olarak yapılan yabancılara türkçe öğretiminde eğitici sertifikası programı’na katılan eğitici adaylarının alan yeterlilikleri hakkındaki görüşleriniz nasıldır?” sorusuna ilişkin eğitici görüşleri*

Kodlar	Katılımcılar						
	EĞT 1	EĞT 2	EĞT 3	EĞT 4	EĞT 5	EĞT 6	EĞT 7
Alan yeterlilikleri var	X		X	X		X	X
Ders verme konusunda tecrübeleri yok	X			X			
Staj sırasında bilgilerini kullanamıyorlar			X	X	X		
Alan yeterlilikleri zayıf		X			X		

Tablo 6’da sertifika programına katılan eğitici adayların yeterliliklerinin eğitimciler gözünden değerlendirilmesi yer almaktadır. Bu tabloya göre eğitimcilerin birçoğu sertifika programına katılan eğitici adayların alan yeterliliklerini yeterli görmektedir. Bununla birlikte bu eğitimcilerden Eğitici 1, adayların ders verme konusunda tecrübelerinin olmadığını dile getirmiş ve aynı şekilde Eğitici 4 de bu düşünceyi dile getirerek eğitici adayların staj sırasında bilgilerini kullanamadığını ifade etmiştir. Eğitici 1 ve Eğitici 4 düşüncelerini sırasıyla aşağıdaki şekilde aktarmışlardır.

“Katılımcılar alan yeterlilikleri olan öğrencilerdir ve mezunlardan oluşmaktadır. Katılımcıların alan yeterliliği olmakla beraber yabancı öğrencilere ders verme konusunda tecrübelerinin olmadığı görülmüştür.”

“Alan yeterlikleri oldukça fazla fakat ders anlatımına baktığımız zaman çoğunun tecrübesi yok. Ayrıca staj sırasında bilgilerini pratiğe dökemiyorlar.”

Yukarıdaki eğitimcilerin görüşlerinden farklı olarak Eğitici 2 ve Eğitici 5 sertifika programına katılan eğitici adayların alan yeterliliklerinin zayıf olduğunu dile getirmişlerdir. Eğitici 5 de sertifika programına katılan eğitici adayların staj sırasında bilgilerini kullanamadığını belirtmiş, düşüncesini *“Akademik yeterliklerini düşük görüyorum bununla birlikte öğrendiği bilgileri uygulamaya dökemiyorlar.”* şeklinde ifade etmiştir.

Sertifika Programına Katılan Eğitici Adayların Beklentilerinin Karşılanması

Tablo 7. "Katılımcıların çevrimiçi olarak yapılan yabancılar türkçe öğretiminde eğitici sertifikası programı'na ilişkin beklentilerini karşılıyor musunuz? görüşleriniz nasıldır?" sorusuna ilişkin eğitici görüşleri

Kodlar	Katılımcılar						
	EĞT 1	EĞT 2	EĞT 3	EĞT 4	EĞT 5	EĞT 6	EĞT 7
Karşılındığını düşünüyorum	X	X			X	X	X
Katılımcıların beklentilerini bilmiyorum				X			
Maksimum faydayı gözetiyorum			X				
Ortalama düzeydeki katılımcıların beklentilerine cevap verebildiğimi düşünüyorum				X			

Tablo 7'e göre eğitimcilerin büyük bir kısmı çevrim içi sertifika programında katılımcıların beklentilerini karşıladıklarını dile getirmişlerdir. Eğitimcilerden Eğitici 3, maksimum faydayı gözettiğini ifade ederek görüşünü "Sınıf ortamındaki kadar interaktif bir ders işlenmiyor tabii. Yine de ekrana yansıttığım farklı materyaller eşliğinde maksimum faydayı gözetiyorum." şeklinde aktarmıştır. Eğitimcilerden Eğitici 4, katılımcıların beklentilerini bilmediğini ve ortalama düzeydeki katılımcıların beklentilerine cevap verebildiğini düşündüğünü açıklamıştır. Eğitici 4 düşüncesi aşağıdaki şekilde bildirmiştir.

"Katılımcıların beklentilerini bilmediğim için karşılayıp karşılamadığı konusunda bir yorum yapamıyorum. Fakat alana yeni başlayan ortalama düzeydeki katılımcıların beklentilerine cevap verecek nitelikte olduğunu düşünüyorum."

Sertifika Programında Ölçme ve Değerlendirme

Sertifika Programında Kullanılan Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

Tablo 8. "Çevrimiçi olarak yapılan yabancılar türkçe öğretiminde eğitici sertifikası programı'nda uygulanan ölçme-değerlendirme teknikleri hakkındaki görüşleriniz nasıldır?" sorusuna ilişkin eğitici görüşleri

Kodlar	Katılımcılar						
	EĞT 1	EĞT 2	EĞT 3	EĞT 4	EĞT 5	EĞT 6	EĞT 7
Eksiklikler var				X		X	
Geçerliliği ve güvenilirliği düşük	X			X		X	X
Geçici bir öğrenme sağlıyor					X		
Geliştirilebilir		X				X	

Tablo 8 incelendiğinde eğitimcilerin birçoğu programda uygulanan ölçme ve değerlendirme tekniklerini, geçerliği ve güvenilirliği düşük olarak görmektedir. Bu eğitimcilerden Eğitimci 4 ve Eğitimci 6 programda uygulanan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin eksikliklerinin oluşunu dile getirmişlerdir. Ayrıca Eğitimci 2 ve Eğitimci 6, programda uygulan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesine dair öneride bulunmuşlardır. Eğitimci 2, Eğitimci 4 ve Eğitimci 6 görüşlerini sırasıyla aşağıda ifade etmişlerdir.

“Geliştirilebilir.”

“Değerlendirmenin çevrim içi ortamda yalnızca çoktan seçmeli sorularla yapılmış olması ölçme ve değerlendirme açısından eksiklik olarak görülebilir. Tabii bu durum çevrim içi olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca çevrim içi sınavların geçerlik ve güvenilirlik açısından da yetersiz olduğunu söylemek gerekir.”

“Uygulan ölçme ve değerlendirme tekniklerinde eksiklikler oldukça fazla. Ayrıca geçerliği ve güvenilirliği çok düşük. Bu nedenle kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesi kanaatindeyim.”

Diğer eğitimcilerin düşüncelerinin yanında Eğitimci 5, uygulanan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin geçici bir öğrenme sağladığı görüşündedir. Eğitimcilerin düşüncelerinden farklı olarak Eğitimci 3, uygulanan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin yeterli olduğu görüşünü *“Yeterlidir. Asıl tecrübe ve bilgi zaten yapılan bu sınavla değil, stajdan itibaren YTÖ sınıflarında yapılacak derslerle kazanılacaktır.”* şeklinde ifade etmiştir.

Sertifika Programına Öneriler

Sertifika Programına Yönelik Eğitimcilerin Önerileri

Tablo 9. *“Çevrimiçi olarak yapılan yabancılara türkçe öğretiminde eğitimci sertifikası programı hakkında önerileriniz var mıdır? açıklayınız.” sorusuna ilişkin eğitimci görüşleri*

Kodlar	Katılımcılar						
	EĞT 1	EĞT 2	EĞT 3	EĞT 4	EĞT 5	EĞT 6	EĞT 7
Ders içerikleri uygulamaya yönelik oluşturulmalı		X					
Ders süreleri arttırılmalı							X
Güncel teknolojik uygulamalara daha fazla yer verilmeli				X			
Katılımcılara ön hazırlık için kılavuz hazırlanmalı		X					
Katılımcılara geri bildirim verilmeli					X		
Katılımcıların beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığına ilişkin çalışma yapılmalı				X			
Katılımcılar sınavlar yerine örnek materyaller üretmeye yönlendirilmeli					X		

Konular birbirinden bağımsız günlerde sunulmalı			X
Program çevrim içi ders verme tecrübesi ve alan hâkimiyeti olan hocalar tarafından düzenlenmeli	X		
Programda ders verecek eğitimcilerin çevrim içi ders verme tecrübesi olmalı	X		
Staj yüz yüze olmalı			X
Uygulama ağırlıklı olmalı		X	X
Uygulama boyutu dikkatle takip edilmeli	X		
Uygulamalar üzerine eğitici adaylara açıklamalar yapılmalı			X
Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarına yönelik programa ders eklenmeli			X
Yeni yaklaşımlar keşfedilmeli			X

Tablo 9’da çevrim içi olarak yapılan yabancılara Türkçe öğretiminde eğitici sertifikası programına ilişkin programda ders veren eğitimcilerin görüşleri yer almaktadır. Bu tabloya bakıldığında çevrim içi olarak yürütülen sertifika programına ilişkin eğitimcilerin birçoğu birden fazla öneride bulunmuştur. Eğitimcilerden Eğitici 2, Eğitici 4, Eğitici 5 ve Eğitici 7 görüşlerini sırasıyla aşağıdaki şekilde dile getirmişlerdir.

“Ders içerikleri daha çok uygulamaya yönelik oluşturulmalı. Katılımcılara ön hazırlık sağlayacak kılavuz bilgiler hazırlanmalı. Uygulama boyutu dikkatle takip edilmelidir.”

“Uygulama derslerine daha fazla zaman ayrılabilir. *Konu bütünlüğü açısından her bir konu müstakil bir günde sunulabilir. *Güncel teknolojik uygulamalara daha fazla yer verilebilir. *Program öncesinde öğrencilerin beklentileri, sonrasında ise beklentileri ne düzeyde karşıladığı konusunda çalışma yapılabilir.”

“Sertifika programlarında sınavlar yerine örnek materyaller (üniteler, videolar, değerlendirme etkinlikleri, etkileşimli içerikler, zenginleştirilmiş içerikler vb.) üretmeye yönlendirilmeli. Ders uygulamaları gerçek ortamlarda gerçekleştirilemiyor ise dijital ortamlarda ders anlatımları sağlanarak, bu anlatımlar uzmanlarca değerlendirilerek geri bildirim verilmeli diye düşünüyorum.”

“Programa ayrılan ders ve staj süreleri arttırılabilir. Staj yüz yüze olabilir. Bununla beraber Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarına yönelik ders, programa koyulabilir.”

Bununla birlikte Eğitici 1 çevrim içi olarak yapılan bu sertifika programında tecrübenin önemli bir ölçüt olduğunu *“Son zamanda açılan programların ticari amaçla açıldığını ve kurumun programı açabilme yeterliliğine bakılmadan düzenlendiğini düşünüyorum. Programın çevrim içi ders verme tecrübesine ve alan yeterliliğine sahip hocalar tarafından düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyim. Bu*

programlarda ders verecek hocaların alan yeterliliği yanında ders verme tecrübesinin de olması gerektiğini düşünüyorum.” şeklinde belirtmiştir.

Diğer eğitimcilerden farklı olarak Eğitici 3, yalnızca bir öneride bulunmuş ve önerisini “*Daha pratik ağırlıklı olabilir.”* şeklinde ifade etmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çevrim içi olarak yürütülen yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programına yönelik programda ders veren eğitimcilerin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmanın bulgularından hareketle aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

Eğiticilere göre sertifika programında yer alan dersler ve içerikleri yeterli ve doyurucu olmakla birlikte alana yöneliktir. Alana yönelik son gelişmelerden haberdar kılan dersler ve içerikleri dönütlere göre düzenlenmektedir. Eğitimcilerden birkaçı dersler ve içeriklere yönelik olarak uygulama boyutunun daha yoğun geçmesine yönelik öneride bulunmuşlardır. Bununla beraber diğer eğitimcilerden farklı olarak çevrim içi olarak yürütülen sertifika programında yer alan dersler ve içerikleri yüz yüze eğitimde yer alan dersler ve içerikleri ile aynı görmektedir. Demirel ve Kökçü (2018) de çalışmasında bu soruna değinmiş ve sertifika programında yer alan derslerin lisans programlarında verilen dört temel dil becerisi dersleri, materyal tasarımı, ölçme ve değerlendirme gibi ders ve içerikleriyle benzer olduğunu tespit etmiştir.

Sertifika programında derslerde kullanılan yöntem ve tekniklerin yeterliliklerine yönelik eğitimcilerin görüşleri farklılık göstermektedir. Eğitimcilerin birçoğu kullanılan yöntem ve tekniklerin öğretmenleri kısıtladığına ilişkin görüş bildirmiştir. Bununla beraber eğitimcilerden çoğu kullanılan yöntem ve teknikleri yeterli görmemektedir. Bunlardan hareketle sertifika programında kullanılan yöntem ve teknikler geliştirilmeli ve ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte olmalıdır. Er, Biçer ve Bozkırlı (2012) da çalışmalarında bu soruna değinerek ihtiyaç duyulan beceriye uygun yöntem ve tekniğin seçilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Programda ders veren eğitimcilere göre sertifika programında derslere ayrılan süre yeterli değildir. Eğitimcilerden bazıları sertifika programındaki derslerin daha uzun süreçlere yayılması için önerilerde bulunmuşlardır.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında karşılaşılan temel problemlerden birisi de bu alanda çalışan ve çalışmak isteyen eğitimcilerin yeterliliğidir. Bu çalışmada eğitimcilerin büyük bir çoğunluğu sertifika programına katılan eğitici adayların alan yeterliliklerini yeterli görmüşlerdir. Bununla birlikte eğitimciler kursiyerlerin ders verme konusunda tecrübelerinin olmadığını ve staj sırasında bilgilerini kullanamadığını dile getirmişlerdir. Diğer eğitimcilerden farklı olarak birkaç eğitici katılımcıların alan yeterliliklerini yeterli görmemiştir. Benzer şekilde Mete ve Asar (2014) da çalışmasında bu durumu belirtmiş ve yabancı dil olarak Türkçe öğretecek eğitimcilerin aldığı lisans dersleriyle alan yeterliklerini karşılama düzeylerinin örtüşmediğini ifade etmiştir. Yine aynı şekilde Karababa (2010) da çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan eğitimcilerin uygulama sırasında sorun yaşadığını dile getirmiştir.

Bu çalışmanın bulgularından hareketle eğitimciler, sertifika programında katılımcıların beklentilerini karşılamaktadırlar. Eğitimciler, beklentilerin daha üst düzeyde sağlanması için uygulama boyutunun daha yoğun geçmesini vurgulamıştır. Çalışmamızdaki bu sonuca benzer sonucu Kurt (2020) da çalışmasında tespit etmiş ve beklentilerin daha iyi şekilde karşılanması için dilbilim konularıyla uygulama çalışmalarına daha fazla zaman ayrılması gerektiğini dile getirmiştir.

Eğiticiler, sertifika programlarında kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerini yeterli görmemektedir. Eğitimcilerin ifadelerinden hareketle sertifika programında kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin eksiklikleri bulunmakta, geçerliği ve güvenilirliği düşük olmakta ve geçici bir öğrenme sağlamaktadır. Eğitimcilerden bazıları ölçme ve değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bunlardan hareketle sertifika programlarında uygulanan ölçme ve değerlendirme teknikleri geçerliği ve güvenilirliği yüksek olmalı, ihtiyaçlara göre düzenlenmeli ve içeriğe uygun olmalıdır.

Eğiticiler, çevrim içi olarak ilerleyen yabancılara Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programına ilişkin birçok öneride bulunmuşlardır. Eğiticilere göre ders içerikleri uygulamaya yönelik oluşturulmalı, ders süreleri arttırılmalı, güncel teknolojik uygulamalara daha fazla yer verilmeli, katılımcılara ön hazırlık için kılavuz hazırlanmalı, katılımcılara ders sonrası geri bildirim verilmeli, katılımcıların beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığına ilişkin çalışma yapılmalı, katılımcılar materyal üretmeye yönlendirilmeli, program tecrübeli akademisyenler tarafından düzenlenmeli, ders verecek eğiticilerin tecrübesi olmalı, staj yüz yüze olmalı, uygulama ağırlıklı olmalı ve uygulamalar üzerine eğitici adaylara açılmalar yapılmalıdır.

Öneriler

Çevrim içi olarak yürütülen yabancılara Türkçe öğretiminde eğitici sertifikası programına yönelik ders veren eğiticilerin görüşleri adlı bu çalışmanın verileri doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Programda teorik dersler ve süreleri arttırılabilir,
- ✓ Çevrim içi sertifika programında yer alan uygulama derslerinin süreleri arttırılabilir,
- ✓ Sertifika programında eğiticilerin ders anlatımını kolaylaştıracak yöntem ve teknikler kullanılabilir,
- ✓ Programa katılan kursiyerlerin ders anlatımına, ders veren eğiticiler yol gösterebilir,
- ✓ Staj sürecince kursiyerlere eğiticiler tarafından geri bildirimlerde bulunulabilir,
- ✓ Geçerliği ve güvenilirliği yüksek ölçme ve değerlendirme tekniklerinden yararlanılabilir,
- ✓ Sertifika programında kursiyerlerin işini kolaylaştırmak amacıyla kılavuz hazırlanabilir,
- ✓ Güncel teknolojik uygulamalara sertifika programında daha fazla yer verilebilir.

KAYNAKÇA

Açık, F. (2008). *Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, Gazi Mağusa/ Kuzey Kıbrıs.

Beyreli, L. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğretmen nitelikleri. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin & D. Melanlıoğlu (Ed.), *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı 2* içinde, (s. 325-359). Kesit Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.

Demirel, Ş. & Kökçü, Y. (2018). Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programına katılan öğrencilerin sertifika programı hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 7 (3), 1884-1901.

Er, O., Biçer N. & Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 51-69.

Ergin, M. (1998). *Türk dil bilgisi*. Bayrak Yayınları.

Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi: Yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi.

Kaplan, M. (2012). *Kültür ve dil*. (30.Baskı). Dergâh Yayınları.

Karababa, Z. C. (2009). Teaching Turkish as a foreign language and problems encountered. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (Jfes)*, 42 (2), 265-278.

Karababa, Z. C. (2010). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve bu alan için öğretmen yetiştirmenin önemi ve gereği*. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı Kitabı, 26-29. Meb-Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü.

Kurt, B. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programına ilişkin kursiyer görüşlerinin karşılaştırmalı bir analizi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 73-90.

Mete, F. & Asar, A. (2014). Üniversite programlarında yabancı dil olarak Türkçe öğretmeni alan yeterliklerinin araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 1, 121-141.

Ocak, G. (2017). Yöntem ve teknikler. G. Ocak (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri içinde* (s.261-361). Pegem Akademi.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Ek 1. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları

1. Çevrim içi olarak yürütülen Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı'nda yer alan dersler ve içerikleri hakkındaki görüşleriniz nasıldır? Açıklayınız.
2. Çevrim içi olarak yapılan Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı'nda ders anlatımında kullanmış olduğunuz yöntem ve teknikleri yeterli buluyor musunuz? Açıklayınız.
3. Çevrim içi olarak yapılan Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı'nda derslere ayrılan süreyi yeterli buluyor musunuz? Açıklayınız.
4. Çevrim içi olarak yapılan Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı'na katılan eğitici adaylarının alan yeterlilikleri hakkındaki görüşleriniz nasıldır?
5. Katılımcıların Çevrim içi olarak yapılan Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı'na ilişkin beklentilerini karşılıyor musunuz? Görüşleriniz nasıldır?
6. Çevrim içi olarak yapılan Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı'nda uygulanan ölçme-değerlendirme teknikleri hakkındaki görüşleriniz nasıldır?
7. Çevrim içi olarak yapılan Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Sertifikası Programı hakkında önerileriniz var mıdır? Açıklayınız.